

Šiandien į Pilietinę iniciatyvinę grupę “Išsaugoti “Garsą”! susibūrę visuomenininkai išplatino siūlymą nevienareikšmiškai vertinamą ir skandalais apaugusį Stasio Eidrigevičiaus menų centrą (SEMC) steigti baigiančiame nugriūti Konservų fabrike.

“Atsižvelgdami į LR kultūros ministro, LR kultūros paveldo komisijos, Panevėžio nekilnojamojo kultūros paveldo tarybos paklausimus, ar bendruomenė, kuri siekia išsaugoti kino teatrą „Garsas“, mato kitą patrauklią, perspektyvią vietą Panevėžyje, kur galėtų būti įkurtas Stasio Eidrigevičiaus menų centras (SEMC), pranešame, jog pritariame viešojoje erdvėje sklindančiai idėjai, kad SEMC geriausia vieta būtų šimtamečiai Panevėžio konservų fabrika pastatai.

Prestižinėje miesto vietoje, istorinėje miesto dalyje (įrašyta į LR Kultūros vertybių registrą u.k.31872) Kranto g. esantis pastatų kompleksas yra pripažintas kultūros paveldo objektu. Tačiau jis jau 21 metus keliauja iš vienu šeiminių rankų į kitas, yra griūvantis ir apleistas. Ši situacija gadina bendrą Panevėžio miesto centro veidą, yra neišnaudojama viena gražiausių vietų Panevėžio mieste su vaizdu į Senvagę ir atsiveriančia miesto panorama.

Svarbu pažymėti, jog dabartiniai pastato savininkai yra parengę ir suderinę su visomis valstybės institucijomis, įskaitant KPD Panevėžio teritorinį padalinį, pastato sutvarkymo ir įveiklinimo projektą, gavę statybos leidimą (suprojektuota parodų salė, didelės ekspozicijų erdvės, koncertų/konferencijų salė, ir kt patalpos tinkamos kultūros paskirčiai. Lauke suplanuotos erdvės renginiams, parodoms, meninių instaliacijų zonoms, įvairiems kultūros renginiams. 70 arų sklypo plote išsidėstę keturių pastatų kompleksas, kurio bendras plotas yra 4300 kv.m. Pastatai išsidėstę ant skardžio, nuo kurio atsiveria nuostabus vaizdas į Senvagę.), taigi projektas galėtų būti lengvai ir greitai pakoreguotas, pritaikant SEMC reikmėms. SEMC įkūrimas šiame pastate galėtų tapti geru viešos ir privačios partnerystės pavyzdžiu arba savivaldybė galėtų jį įsigyti. Mūsų vertinimu, šio unikalaus pastato įsigijimas, sutvarkymas ir pritaikymas kainuotų mažiau, nei „Garso“ griovimas ir naujo pastato statyba.

Kadangi esami šeimnininkai nusprendė kompleksą parduoti, vėl nėra užtikrintas kultūros paveldo likimas, nėra garantijų, kad nauji šeimnininkai atsiras, o jiems atsiradus, ar nebus vėl pastatai palikti griūti. Todėl mes siūlome Panevėžio miesto savivaldybei apsvarstyti galimybę įsigyti šį turtą taip užtikrinant, kad bus sutvarkytas kultūros paveldo objektas ir jis bus naudojamas viešoms reikmėms.

Tokiame pastate įkurtas menų centras, taptų vienu reprezentatyviausių Panevėžio miesto objektų, nes būtų padvigubinta lankytojų trauka į šį pastatą – kaip į istorinį pastatą ir šiuolaikinio meno centrą, panašiai, kaip istoriniame Arsenale veikiančio Rothko muziejaus.

Taip pat būtų patenkintas bendruomenės prašymas išsaugoti kino teatrą „Garsas“ pastatą ir kino funkciją, už kurių išsaugojimą pasisakė didelė Panevėžio miesto bendruomenės dalis; peticiją pasirašę beveik 4000 Lietuvos piliečių, žymių Lietuvos žmonių aktorių, gydytojų, architektų, politikų ir kt; kino ir kultūros bendruomenė; Europa Cinemas generalinis direktorius Claude-Eric Poiroux; LR Kultūros paveldo komisija ir kt.

Yra ir daugiau vietų Panevėžyje, kur būtų galima statyti SEMC, tačiau šis buvusio Konservų fabriko pastatų ansamblis puikiai reprezentuotų Aukštaitijos sostinę, tarnautų kultūros paskirčiai ir sustiprintų, apjungtų mieste išsidėsčiusias kitas kultūros įstaigas: Dailės galeriją, Gabrielės Petkevičaitės –Bitės biblioteką, kino teatrą „Garsas“ ir bendruomenių rūmus. Taip būtų įgyvendintas miesto atsinaujinimo tikslas išsaugant, suremontuojant esamus, svarbius bendruomenei kultūros objektus ir atrestauruojant griūvantį kultūros paveldą. Savivaldybė turėtų galimybę įgyvendinti savo siekiamus tikslus: skelbiama informacija, kad Panevėžio mieste kultūros paveldas nėra gausus, likusius paveldo objektus reiktų ypatingai puoselėti, jų vertinimo kriterijai turėtų atspindėti Panevėžio paveldo būklę. Siekiant išsaugoti kuo daugiau vertingų paveldo objektų, reikia toliau vykdyti Panevėžio pastatų vertybinę-paveldosauginę inventorizaciją ir, reikalui esant, papildyti saugotinių objektų sąrašus.

Todėl siūlome praturtinti Panevėžio miestą dar vienu nekilnojamuoju kultūros paveldo objektu – kino teatru „Garsas“ (investuoti į jį gautas pagal paskirtį ES lėšas) ir tapti tikraisiais šeiminingais svarbaus ir turtingo objekto – buvusio Konservų fabriko, jį restauruoti ir prikelti Menų centro veiklai bendru savivaldybės, valstybės, ES ir privačiu finansavimu.” – rašoma pasiūlyme adresuotame miesto merui, Savivaldybės administracijos direktoriui, bei miesto Tarybos nariams.

